

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालय

56-57, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-110 058

शास्त्रीसेतुः - प्रथमपत्रम्
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2021-22

पत्रम् - विषयः -
अध्येतुः नाम - पञ्जीकरणसंख्या -
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः -

अध्येतुः हस्ताक्षरम् ककक

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम -
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः -
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डाः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः - 100	प्राप्ताङ्काः -

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः -

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम् ककक

स्थानम् -

दिनाङ्कः -

शास्त्री सेतुः - प्रथमपत्रम्

विषयः- वाक्यविस्तरः (30 अंक) वाक्यव्यवहारः (70 अंक)

खण्डः- क

- (i) यथानिर्देशानुरेण प्रश्नाः समाधेयाः - अङ्काः- 1 x 5 = 5
वर्णसंयोजनं विच्छेदं वा कुरुत - (केवलं पञ्च)
क. सौचिकः=
ख. म्+आ+त्+अ+र्+अ+म्=
ग. महिला =
घ. स्+अ +र्+ओ +व्+अ+र्+ अः =
ङ. मन्दिरम्=
च. प्+ अ+ र्+ ण् +अ + म् =
छ. परीक्षा =
- (ii) अधोलिखितानां पदानां लिङ्गं वचनं च लिखत- अङ्काः- 1 x 5 = 5
क. कच्छपः
ख. अजाः
ग. लेखन्यौ
घ. विमानम्
ङ. मार्जनी
- (iii) अधोलिखितानां वाक्यानां वचनं परिवर्तयत - अङ्काः- 1 x 5 = 5
एकवचनम् बहुवचनम्
क. अहं लिखामि।।
ख.। ताः अध्यापिकाः सन्ति।
ग. एतत् गृहम्।।
घ. वयं यच्छामः।
ङ. एषा हसति।।
- (iv) उचितसर्वनामपदैः रिक्तस्थानानि पूरयत - अङ्काः- 1 x 5 = 5
(सः/सा/तत्/एषः/एषा/एतत्)
क.बालिके
ख.पुष्पे
ग. भल्लूकाः
घ.महिष्यौ

ड.भवनानि
च.वृद्धे
छ.अध्यापिका:

(v) रेखांकित-पदानां विभक्ति-वचनं च लिखत-

अङ्काः- 1 x 5 = 5

क. बालकः निद्रां करोति।
ख. भवान् पुस्तके मा लिखतु।
ग. समाजसेवकौ सेवां कुरुतः।
घ. नलिकायाः जलं स्रवति।
ड. महिला छुरिकया कर्तयति।

(vi) उचितविभक्तिरूपैः प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत-

अङ्काः- 1 x 5 = 5

क. बालकः कं नमति? (देव)
ख. सैनिकः कस्मात् पतति? (अश्व)
ग. जननी कस्यै शाटिकां ददाति? (कन्या)
घ. कृष्णः कस्य पुत्रः? (वसुदेव)
ड. कृषकाः कुत्र वसन्ति? (ग्राम)

(vii) रेखांकितपदानाम् आधारेण प्रश्ननिर्माणं कुरुत-

अङ्काः- 1 x 5 = 5

क. वानराः शाखासु उपविशन्ति।
ख. नदी पर्वतात् पतति।
ग. बालकः चमसेन खादति।
घ. जननी रोटिकां पचति।
ड. सैनिकाः रक्षन्ति।

(viii) निर्देशानुसारेण उत्तराणि लिखत-

अङ्काः- 1 x 10 = 10

क. 'क्री' धातोः लटि मध्यमपुरुषे रूपाणि लिखत ?
ख. "जिघ्रति " इत्यस्य पदस्य धातुलकारं च लिखत?
ग. त्वं छात्रः। (अस् लट्लकारे)
घ. आवां पुस्तके। (पठ् लङ्लकारे)
ड. "प्रच्छ्" धातोः लृटलकार- उत्तमपुरुषे रूपाणि लिखत?
च. "शक्" धातोः लट्लकार- प्रथमपुरुषे रूपाणि लिखत?
छ. अहं छात्रः अस्मि । त्वं गायिका।
ज. "गम् " धातोः लङ्लकार- मध्यमपुरुषे रूपाणि लिखत?
झ. त्वं रामायणं। (पठ् लङ्लकारे)
ञ. सह योगे का विभक्तिः भवति ?

(ix) लङ्लकारस्य स्थाने क्तवतुरूपाणि परिवर्तयत -

अङ्काः- 1 x 5 = 5

- क. छात्रौ पुस्तकम् अपठत् । छात्रौ पुस्तकम् ।
 ख. पुत्रःअलिखत्। पुत्रः।
 ग. सिंहाः अगर्जन्। सिंहाः।
 घ. महिले अपतताम्। महिले।
 ङ. मूर्खौ अनिन्दताम्। मूर्खौ।

(x) समुचितान् प्रत्ययान् प्रयुज्य वाक्यानि लिखत-

अङ्काः- 1 x 5 = 5

- क. छात्रः पाठं पठति निद्राति ।
 ख. युवकः आसन्दे उपविशति जलं पिबति ।
 ग. माता पूजां करोति कार्यालयं गच्छति ।
 घ. विडालः खादति भोजनालयं गच्छति।
 ङ. छात्रः आगच्छति दुग्धं पिबति।।

(xi) (अ) अक्षरैः समयं लिखत -

अङ्काः- 1 x 5 = 5

- क. 8: 00
 ख. 11: 15
 ग. 12: 05
 घ. 7: 45
 ङ. 5: 30

(आ) लट्लकारस्य उचितपदेन रिक्तस्थानानि पूरयत -

अङ्काः- 1 x 5 = 5

- क. युवां(हस्)
 ख. आवां(खाद्)
 ग. सः.....(धाव्)
 घ. बालकौ.....(लिख्)
 ङ. वयं(गाय्)
 च. तौ(गच्छ्)
 छ. त्वं(क्रीड्)

(xii) सङ्ख्याःअक्षरैः लिखत -

अङ्काः- 1 x 5 = 5

- क. 55
 ख. 75
 ग. 30
 घ. 90
 ङ. 45

(xiii) कस्यचित् शब्दस्य सप्तसु विभक्तिषु रूपाणि लिखत-
 (बालक, नदी, लता, फलम्)

अङ्काः- 1 x 5 = 5

(xiv) धातूनां रूपाणि लटि त्रिषु वचनेषु लिखत -

अङ्काः- 1 x 5 = 5

- क. क्री धातोः मध्यमपुरुष
 ख. शक् धातोः प्रथमपुरुष
 ग. वद् धातोः उत्तमपुरुष

- घ. गम् धातोः मध्यमपुरुष
ङ. दृश् धातोः प्रथमपुरुष

खण्ड 'ख'

(xv) यथानिर्देशेन केचन पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः -

अङ्काः- 5 x 4 = 20

1. "विद्यालयः" इत्यस्मिन् विषये दश वाक्यानि संस्कृतेन लिखत?

अथवा

"मथुरा यात्रा" इत्यस्मिन् विषये दश वाक्यानि संस्कृतेन लिखत?

2. अधोलिखितपद्यं पठित्वा तृतीयाविभक्तेः पदानि लिखत?

दानेन पाणिः न तु कङ्कणेन स्नानेन शुद्धिः न तु चन्दनेन।

मौनेन तृप्तिः न तु भोजनेन ज्ञानेन मुक्तिः न तु मुण्डनेन॥

अथवा

अधोलिखितं श्लोकं पठित्वा उत्तराणि लिखत?

- क. ताराणां भूषणं चन्द्रः नारीणां भूषणं पतिः।
पृथिव्याः भूषणं राजा विद्या सर्वस्य भूषणम्॥
अ. चन्द्रः केषां भूषणम् ?
आ. "पृथिव्याः" इत्यस्य विभक्त-वचनं च लिखत?
ब. कस्याः भूषणं राजा भवति ?
स. विद्या कस्य भूषणम् अस्ति ?

3. दिनचर्या-विषये सखीं प्रति पत्रं लिखत?

अथवा

पुस्तकस्थ प्रारूपेण मातरं प्रति पत्रमेकं लिखत?

4. "श्रु" धातोः लट्लकारस्य उचितेन रूपेण रिक्तस्थानानि पूरयत -

- अ. वयं गीतानि।
ब. तौ कथां।
स. यूयं पाठं।
द. आवां वार्तां।

अथवा

5. "कृ" धातोः लट्लकारस्य उचितेन रूपेण रिक्तस्थानानि पूरयत -

- अ. ते अध्ययनं।
ब. गृहिण्यौ पाकं।
स. वयं सम्भाषणं।
द. यूयं किं?

